

mációs politikával foglalkozik. A szerzők kifejtik, hogy az állami szabályozás mindig hatással van a gazdaság szereplőire ezért a vezetőknek tisztában kell lenniük az állami információs politikával. Bemutatják, hogy ezek a szabályok hogyan működnek a gyakorlatban és hol szükséges módosításuk. Változtatásokat javasolnak annak érdekében, hogy a kormány támogassa, ne pedig akadályozza az információs gazdaság növekedését. Megvizsgálják a könyvükben tárgyalt három nagyobb témakör (termék- és árdifferenciálás, lekötés, pozitív visszacsatolás) és a kormányzati szabályozás, beavatkozás kapcsolatait, hangsúlyozva, hogy a versenypolitika célja mindenképpen a tisztességes küzdelem biztosítása kell hogy legyen. Arra is biztatnak, hogy nem kell félni az együttműködéstől más vállalatokkal a szabványok létrehozásban vagy az új technológiák kidolgozásában, ha az a fogyasztók javát szolgálja.

R.I.

Pálinkás Jenő

VÁLLALKOZÁSOK SZERVEZÉSE

Nyitott rendszerű képzés

– Távkutatás – Oktatási segédletek –
Felsőoktatási Tankönyv

LSI Oktatóközpont Bp., 2000. 314 p.

A magyar piacgazdaság kialakulásának, felépítésének a korában élünk; gyakran láthatjuk, hogy megfelelő előkészítés nélkül létrehozott, idejétmúlt módszerekkel vezetett vállalkozások mennek tönkre, szűnnek meg, míg olyanok is keletkeznek, amelyek életképesek maradnak s jól működnek a piacképes ötletek, a kreatív munka, az újítási készség, a tudatos üzletpolitika és közgazdálkodás, a racionális méret és szerkezeti felépítés eredményeként. Az oktatási segédletként, felsőoktatási tankönyvként megjelent összeállítás a vállalkozások piackutatási eredményeire és a már megszerzett tapasztalatokra ala-

pozva nyújt hasznos ismereteket a hatékony működés megszervezéséről, a kis- és középvállalati gazdálkodás funkcionális területeiről. A szervezés tantárgy oktatási segédlete a már megszerzett ismeretanyagra épül, a hazai szakirodalomban még újak számító témák részletesebben kerülnek megvilágításra az egyes fejezetekben. A szerző – a Gábor Dénes Műszaki Informatikai Főiskola Vállalkozástudományi Tanszékének vezetője, több egyetem oktatója – a produktív tanulást javasolja a példák áttanulmányozásával, a következtetések levonásával és a fejezetek végén feltett önelenőrző kérdések megválaszolásával.

Könyve első fejezetében összefoglalja a vállalatra – a gazdálkodás alapegységére – vonatkozó ismereteket, a vállalkozói szféra jellemzőit, a magyar kormány és az Európai Közösség országainak vállalkozástámogatási és fejlesztési politikáját. Hangsúlyozza a vállalkozásszervezési ismeretek aktualitását, foglalkozik a közgazdaságtan fejlődése nyomán átalakuló vállalkozási ismeretekkel. A vállalkozások létrejöttével, alapításával összefüggő kérdéseket tárgyaló második fejezetben a vállalkozások jogi formái közti választás szempontjairól, a mérlegelendő tényezőkről, a vállalkozás működőképességét biztosító főbb erőforrásokról (célok, piacok, munkaerő, anyagi-technikai háttér, információk) tájékozódhatunk. Bemutatásra kerülnek az egyéni és társasvállalkozások létrehozását szabályozó, a kötelező tennivalók sorrendjét tartalmazó törvényi előírások is.

A tervezés egyes kérdéseivel foglalkozó harmadik fejezetben az üzleti terv készítésének célját, a vállalkozás céljaihoz fűződő kapcsolatát, tartalmát és szerkezetét, a vállalkozás pénzügyi tervezésének a folyamatát s az információs szolgáltatási kötelezettséget ismerjük meg. Szó van itt – többek között – az információs bázist biztosító számviteli szabályozásról is, amelynek keretében a külső informálást a pénzügyi számvitel, a vállalkozási tevékenység teljeskörű megfigyelését pedig a vezetői számvitel szolgáltatja. A vállalkozás pénzügyi tervezésének adatbázisát képező éves be-

számoló, mérleg- és eredményterv, valamint a vállalkozásról közzeendő információk szerepére is kitér a szerző, majd a stratégiai tervezés alternatíváit mutatja be a tervezés folyamatának, indokoltságának leírásával és a stratégiák minősítésével. Foglalkozik továbbá a bruházási-műszaki-gazdasági tevékenység céljaival és a hosszabb távú tervezést igénylő befektetések lehetőségeivel is.

A könyv negyedik fejezete a gazdálkodás kérdéseit tárgyalja a piaci igények megismerésétől az üzleti folyamatokat támogató információs rendszerben történt minőségi változásokig. Szó van itt a vállalkozás működtetésének legfontosabb folyamatairól, köztük az értékesítési lehetőségek vizsgálatáról, a vállalkozás árpolitikájáról, az alapfolyamatok műszaki-gazdasági kapcsolatrendszeréről, amelybe a termelési folyamatok informatikai támogatása, az értékesítési és logisztikai funkciók ellátása is tartozik. A szerző bemutatja a költség- és pénzgazdálkodás feladatait, eljárásait, az önköltségszámítási szabályzat elkészítésének szempontjait. Ismerteti a gazdálkodás pénzügyi mutatóit, a pénzkezelés vállalati szabályozását, a vállalkozások adó- és járulékfizetési kötelezettségeit. Olvashatunk az informatikai rendszerek az üzleti-vállalkozási folyamatokra gyakorolt hatásairól, az alkalmazások feltételeiről és az informatikai rendszer hosszabb távú fejlesztési célkitűzéseit, megvalósításának eszközrendszerét magában foglaló informatikai stratégiai rendszerről is. Megvilágításra kerülnek a biztosításra vonatkozó tudnivalók is ebben a – főleg a kis- és közepes nagyságú vállalkozások sajátos tevékenységtervezési és szervezési feladatait megvilágító – fejezetben.

A következő (ötödik) fejezetben a szerző szintén a kis- és közepes nagyságú vállalkozásokra jellemző szervezeti formákat tekinti át. Foglalkozik a munkaerő biztosításának kérdéseivel, a szervezetek fejlődésének fokozataival, tevékenységeivel, kialakítását befolyásoló tényezőivel. A vezetési rendszer a vállalkozásban folyó tevékenység jellegétől, méretétől, szervezeti felépítésétől függően alakul ki s ugyanígy jönnek létre az

egyes vezetői szintek (legfelső, közép-és alsó vezetői szint). A személyenként is különböző vezetési stílust számos körülmény határozza meg; döntő a vezető döntéshozatali folyamata és munkatársaihoz való viszonya. Szó van a könyvben a változások menedzselésének, a cég- és vállalatkultúra fejlesztésének kérdéseiről, majd a minőségvédelemről, minőségbiztosításról, az üzleti etikai gondolkodásmód megvalósításáról és a fogyasztók védelméről is. Minden vállalkozás kerülhet válsághelyzetbe; a könyv hatodik fejezete a válságba jutott vállalkozás zavarainak kiváltó okait, a válságkezelés módszereit, a csődeljárás, a felszámolás és a végelszámolás lebonyolítását mutatja be.

A Mellékletek a vállalkozási hitelekéről, az üzleti terv összeállításáról, a mérleg- és eredménykimutatási tervről, az üzleti etika alapelveiről tájékoztatnak, s különböző vállalati (technológiai, raktári nyilvántartó) rendszerekkel ismertetnek meg.

Rubóczky István

AZ ÓKORI EGYIPTOM ATLASZA

Helikon Kiadó, 2000.

Megszokhattuk, hogy a HELIKON Kiadó kulturális atlasz sorozatában szebbnél szebb könyveket kapunk kézhez. Bennünk a gazdag és a lényegét elébünk táró információtartalom, valamint a különlegesen szép képanyag tiszta, világos és érdekes előadásmóddal párosulva tájékoztatja – sőt, ne féljünk a szótól: gyakran tanítja – és gyönyörködteti az olvasót. Mindezt méltó keretbe foglalja a kötetek igényes kiállítása. Ez a kötet pedig a szépek és érdekesek közül is kiemelkedik.

Valójában könnyű dolguk volt az alkotóknak. Az anyag, amelyből könyvüket felépíthették az emberiség kultúrkincsének egyik legszebb, legérdekesebb része. „Csupán” híven vissza kellett adniuk az ókori Egyiptom világát, és a siker garantált. Aki csak beleolvas e könyvbe, látni fogja, hogy a siker valóban teljes.

Az első rész átfogó történeti, természetföldrajzi és kulturális áttekintéssel szolgál. Azoknak, akik az alkotások mögötti alapokat és összefüggéseket is jobban meg akarják ismerni, a szerzők módszeres áttekintést adnak az ókori Egyiptom legfontosabb emlékeiről, azok történelmi és kulturális súlyáról, és a legújabb egyiptológiai ismeretek alapján bemutatják azok sajátosságait. A leírások legpontosabb jellemzése, hogy kevés szóval mondanak sokat, és mégis olvasmányosak.

A HELIKON kulturális atlaszainak állandó szerkezeti elemei a rövid, színes betétek, amelyek egy-egy fontos és/vagy jellemző téma bemutatását adják néhány, a lényegét felmutató mondattal és képpel. Ezek itt is gazdagítják a főszöveget. Közöttük szerepel egyebek közt: A legfontosabb egyiptomi királyok és királyként uralkodó királynők felsorolása névvel és uralkodásuk évszámaival, a birodalmi korszakok s a dinasztiák megjelölésével * Válogatás a fáraók arcképcsarnokából * Az ábrázolás meglepően kimunkált és kötött szabályainak az ismertetése * Rövid betekintés a nílusi hajók szerkezeti felépítésébe * Egy kis „anatómiai” leírás a nagy titkok hordozóiról: a piranisok: típusaik és építésük * Piramiskatalógus * Az emberiség legkorábbi olyan ütközetének vázlatos leírása, amelynek menete rekonstruálható, és az ókori egyiptomi hadsereg fegyverei * Az egyiptomi pantheon * A temetkezési szokások.

A második rész voltaképpen művészi kulturális útikalauz. A dél-északi irányt követve végigvezet a Nílus mentén Felső-Egyiptom déli részétől a Deltáig. Ezt követően érdekes utazásra visz Nubiába. Az ókori civilizáció itt élénk társadalmi gazdagsága talán sokaknak lesz új, szellemi étvágyakat gerjesztő meglepetés még így, az asszuáni gátépítés következményei után is. Nubiának neve is sokatmondó: nub, az akkori egyiptomiak nyelvén aranyat jelentett, és az ország egészen a XVI. századig a nyugati világ aranyszállítója volt. Szakértői vélemény szerint a núbiai bányákban kitermelt arany mennyisége Amerika felfedezéseig messze meghaladta a Nyugat számára ismert összes többi aranyterme-

lést¹. Végezetül egy inkább csak katalógusszerű felsorolás következik az oázisokról, és néhány rövid bekezdés a Szináj-félszigetről.

A könyv szépséges olvasmány, ha innen a távolból akarunk ismerkedni az ókori Egyiptom világával, vagy fel akarjuk idézni azt, és kitűnő útikalauz, ha oda látogatunk. Utazásra és tartózkodásra vonatkozó praktikus tájékoztatásokat ne keressünk benne. Nem is dolga, és nagy kár lenne erre pazarolni a karcsú, elegáns kötetet. Sokkal több, amit ad: magas színvonalú, részletes ismertetést a látnivalóknak, a mögöttük álló kornak és mindannak, amit a megértésükhöz a tartalmas tájékozottságot kereső érdeklődőnek tudnia érdemes. Bízást állítható, hogy aki meg akarja ismerni az ókori Egyiptom világát, kitűnő segítségre lel e könyvben, hogy kellőképpen fel tudjon készülni a nagy találkozással. Azt a tájékoztatást találja itt meg, amely hozzásegíti, hogy értse is amit lát, s ami még fontosabb, feltáruljon előtte az is, ami a felszín alatt rejtőzik. A tartalmas ismertetések emellett segíthetnek annak eldöntésében, hogy mit akar megnézni és hogyan osztja be az erre szánható idejét, az pedig talán már nyilvánvaló, hogy kiváló vezetőül szolgálnak a terepen a látnivalók megismeréséhez és megértéséhez. Mindezt úgy is összegezzük, hogy ez a szellemileg igényes és mindenféle üresjáratot kerülő emberek kalauza. A mű harmadik része az akkori egyiptomi társadalom néhány vonását tárja elénk: A mindennapi élet * Az írásművészet * A nők helyzete * Vallás. Külön méltatást érdemel a név- és tárgymutató, amely lehetővé teszi a nagy gazdagságban sorakozó információk célzott keresését és ezzel valóságos kisllexikonként is használhatjuk e könyvet. A HELIKON atlaszok kellemes tulajdonságaként itt is gazdag sorát találjuk a térképeknek. A különlegesen szép képek sokasága pedig ennél a sorozatnál magától értetődő.

Osman Péter

¹ Peter L. Bernstein: The power of gold. Kiadta John Wiley & Sons, 2000